

Geografilärarnas Riksförening, Södra kretsen

Från grustag till stövområde.

Exkursion till Arrie dammar lördagen den 25 april 2009.

Textdokumentation. Författare Bengt Nilvén.

I ett strålande försommarväder träffades vi deltagare på Lärarutbildningen (Orkanen) i Malmö. Lektor Per Eliasson gav en dryg timmes genomgång av det område som nu kallas för Arrie strövområde, med Arriesjön som central del. Han beskrev historien, från bildandet i slutet av den senaste istiden som ett dödisområde, fram till dess exploatering under industrialiseringen och urbaniseringen av sydvästra Skåne, fram till dagens rekreationsområde. Per Eliasson har varit inblandad i det sparbanksfinansierade forskningsprojekt som rör området, som numera ägs av Region Skåne. Området kom i samband med skiftena i Skabersjö gods ägo och utvinningen av grus började i blygsam skala men utvidgades till rent industriell omfattning i samband med järnvägsutbyggnaden i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet och vägprojekt och industrialisering efter andra världskriget. Men det var fram för allt nybyggnadsprojekt i samband med miljonprogram och urbanisering på 1960- och 1970-talen som innebar de stora förändringarna i landskapsbilden. Brytningen skedde på senare år genom undervattenstäkt, där materialet hämtades upp under grundvattennivå, en teknik som till slut gav de dammar som tillsammans nu bildar Arriesjön.

Efter all denna information åkte gruppen tillsammans i egna bilar ut till Arrie, som ligger strax söder om Oxie, som ligger strax sydost om Malmö, utmed väg 101. På plats kunde vi se den förra förmansbostaden, liksom en del av de gamla industribyggnaderna som ännu står kvar. Annars var det mesta återställt enligt de villkor som Länsstyrelsen en gång i tiden hade som krav för vidare brytning. Per Eliasson uttryckte det så att kulturminnesvården inte har något att sätta emot om den ställs mot naturvårdsintressen. Och någon återställning kan man ju knappast prata om, eftersom gruskullarna nästan helt försvunnit och det har skapats en sjö i området. Snarare handlar det om ett nytt utseende, framtaget av de rester som snöda ekonomiska intressen lämnat efter sig, säkerligen friserat av landskapsarkitekter. Att området nu har blivit strövområde är ju positivt, men samtidigt finns det särintressen som utnyttjar det vakuum som bildats av att Region Skåne förvisso har tagit över området, men inte har någon klar och långsiktig plan för hur det ska skötas. Ett exempel är en paintballbana som en längre tid fanns på området, utan tillstånd. Och för dagen såg vi hur en del av området inhägnats för lösdrift av hästar, något som inte heller är sanktionerat från ägaren Region Skåne.

Efter en efterlängtd fika ute i solen gick vi upp på områdets högsta punkt och njöt av den vackra utsikten över Arriesjön. Vi stötte på en möhippa som hade uppladdning i gröngräset och det var en hundtävling på gång någonstans inne i området. Dock såg vi varken fiskare eller badare, men båda sorter ska vara vanliga, fram för allt under sommarhalvåret. Det var trevligt att se att området utnyttjas. Per Eliasson berättade om de drivor av använda engångsgrillar som man kan stöta på. Ett annat problem som vi såg med egna ögon var den tilltagande förbuskningen. Lövsly och buskar växer fort om ingen håller efter dem och med ökande höjd och utbredning försämras utsikt och tillgänglighet. Ingen av deltagarna hade tidigare besökt området men som det känns nu är det en plats man gott kan tänka sig att återvända till. Inte minst har det blivit intressant nu när vi har lärt oss om bakgrunden och fått se hur det ser ut. Efter avslutad exkursion tackade vi Per Eliasson för en mycket intressant lördagsförmiddag och återvände till våra vanliga vårbestyr.